

HUISWERK WERKT! MITS HET GECONTROLEERD WORDT...

Huiswerk... maakt iemand dat tegenwoordig nog? Waarom geven docenten eigenlijk huiswerk op? Heeft dit wel nut? In alle categorieën en lagen van het onderwijs moeten leerlingen eraan geloven: huiswerk. Verondersteld wordt dat huiswerk maken nuttig is. Geldt dit ook voor het vak Nederlands?

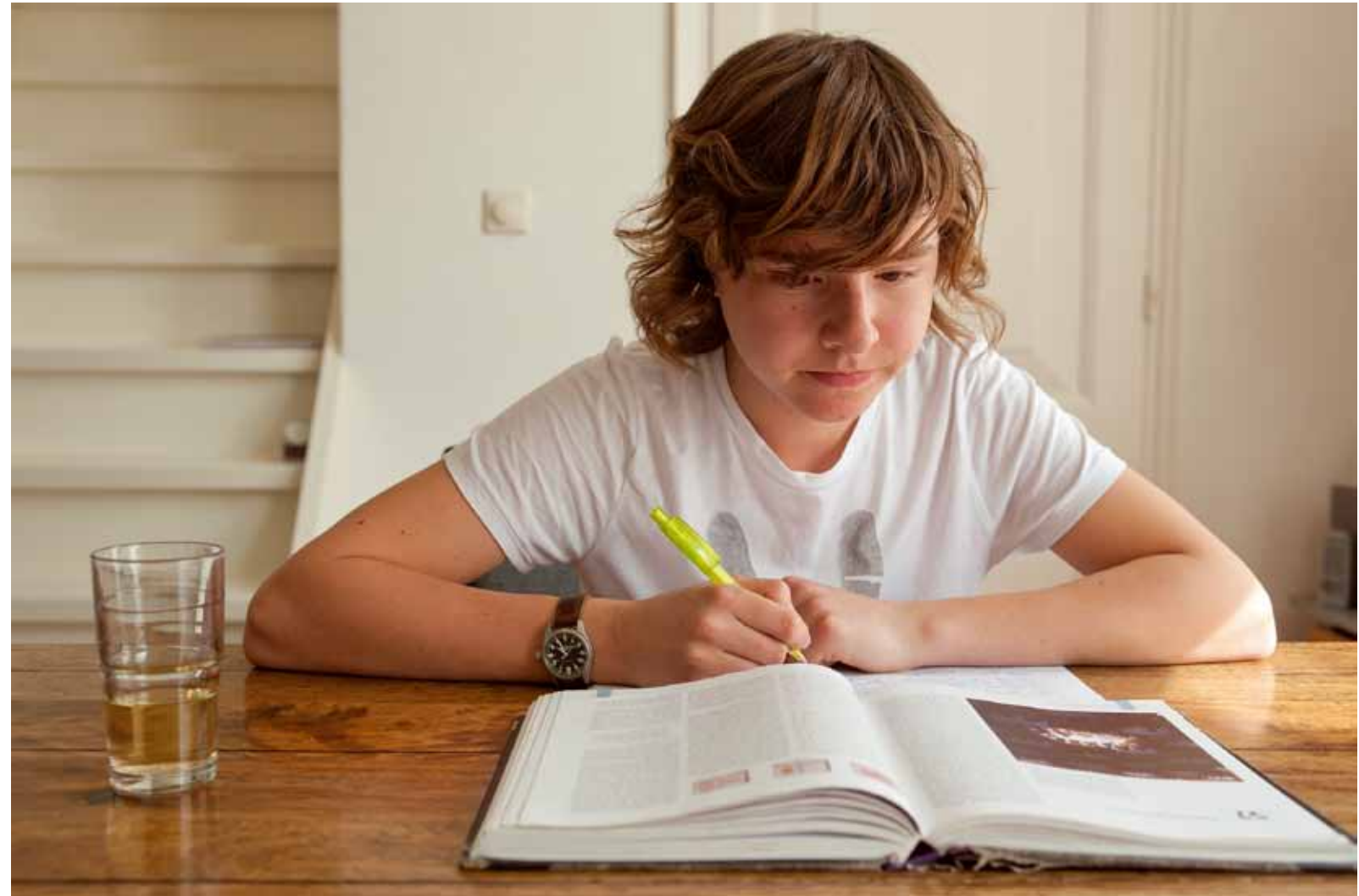

Foto: Anda van Riet

HUUB VAN DEN BERGH & CARIEN MEREMA

Het maken van huiswerk heeft een direct effect op het onthouden en begrijpen van de leerstof (Cooper & Valentine, 2001). Het wekt dan ook geen verbazing dat leerlingen die hun huiswerk maken betere cijfers halen dan leerlingen die hun huiswerk niet maken (Cooper, 1989; Cooper & Valentine, 2001). Echter, dit positieve effect van het maken van huiswerk ligt niet alleen aan het besteden van tijd aan huiswerk (Trautwein, 2007), ook talent en motivatie spelen een belangrijke rol (Keith, 1982).

Leraren klagen de laatste jaren steeds meer over de slechte werkhouding van hun leerlingen: ze maken geen of te weinig huiswerk, en in de les doen ze niet actief mee. Geen wonder dat resultaten dan achterblijven bij de verwachtingen. Echter, krijgen ze wel feedback

op hun huiswerk? En, als ze dat krijgen is dat dan van invloed op hun prestaties? De vraag is of de resultaten van de leerlingen verbeteren als het huiswerk langdurig wordt gecontroleerd en wanneer de leerlingen een bepaalde druk ervaren om huiswerk te maken.

Onderzoek

In twee studies is getracht een antwoord te geven op deze vraag. Beide studies hadden een nagenoeg identieke opzet. In een serie lessen Nederlands over spelling en grammatica is bij drie eerste klassen (van telkens een school voor havo/vwo) het huiswerk (zie kader op blz. 17) gecontroleerd; leerlingen die het huiswerk niet gemaakt hadden, zijn daar elke les op aangesproken. Zij moesten het huiswerk de volgende ochtend alsnog inleveren. In de andere (drie) eerste klassen is het huiswerk niet gecontroleerd. Na zo'n vier weken kregen de leerlingen

een onverwachte schriftelijke overhoring (so) en twee weken later een aangekondigde repetitie over de stof. En tot slot zijn de leerlingen zo'n vier weken later nogmaals (onverwacht) overhoord.

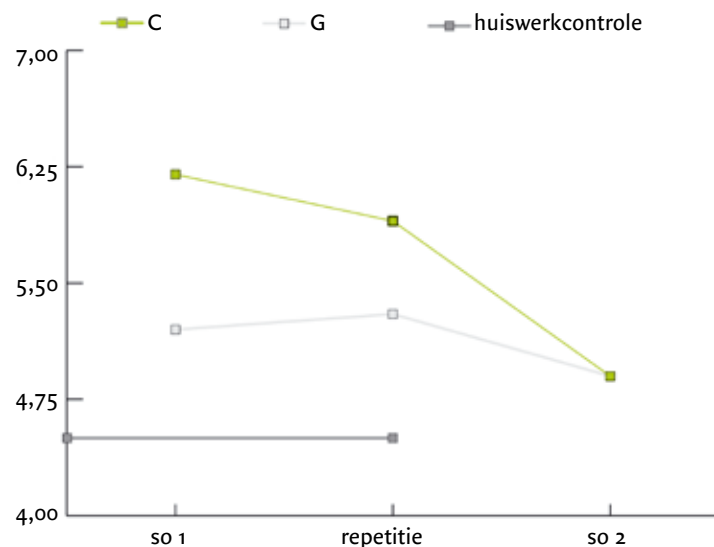
Het verschil tussen beide studies is dat in de eerste studie alleen gecontroleerd is of het huiswerk gemaakt is, terwijl in de tweede studie de leerlingen ook feedback kregen op het gemaakte huiswerk. Zij kregen het huiswerk niet alleen nagekeken terug, maar moesten ook de aangegeven fouten in het huiswerk herstellen en de volgende les inleveren.

Korte termijn

Het resultaat van huiswerkcontrole (in de eerste studie) is verbluffend. In de eerste week had circa 40 procent van de leerlingen het huiswerk gemaakt (en naar eigen zeggen: geleerd), en in de laatste week was dat gestegen tot

iets meer dan 80 procent. De vraag is echter of deze exercitie van invloed is op de prestaties van de leerlingen. De gemiddelde cijfers voor de beide so's* en de repetitie zijn in de figuren 1 en 2 weergegeven. In figuur 1 worden de resultaten voor de eerste studie gepresenteerd. In dit onderzoek is alleen gecontroleerd of de leerlingen hun huiswerk gemaakt hadden. Figuur 2 toont de resultaten van de tweede studie, waarin de leerlingen hun huiswerk nagekeken terugkregen.

Uit figuur 1 blijkt dat huiswerkcontrole op de korte termijn een duidelijk positief effect heeft. Bij het onverwachte so 1 is het gemiddelde cijfer van leerlingen wier huiswerk gecontroleerd is duidelijk hoger dan dat van leerlingen van wie het huiswerk niet gecontroleerd is. Op de repetitie aan het einde van de lessenserie is het verschil tussen beide condities iets kleiner, en op het onverwachte so 2 vier weken later is het verschil tussen

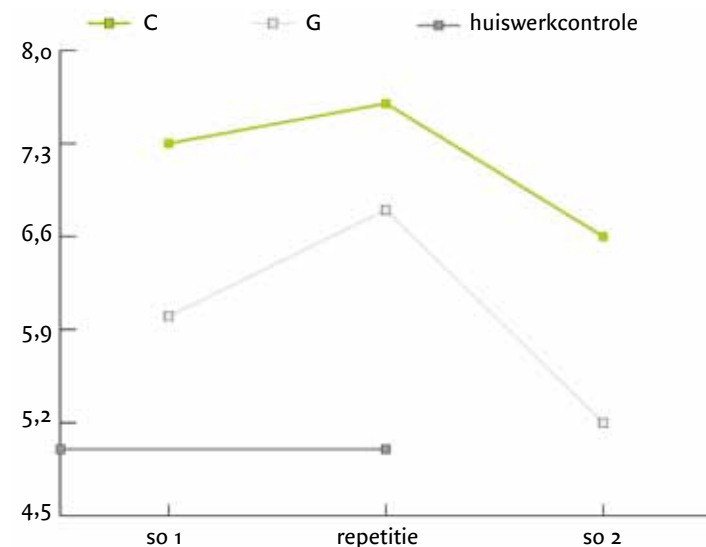
Figuur 1. Een visuele weergave van de effecten van huiswerkcontrole zonder feedback (C: huiswerkcontrole; G: geen huiswerkcontrole)

wel of geen huiswerkcontrole verdwenen. Kennelijk helpt huiswerkcontrole voor spelling en grammatica op de korte termijn. Ook blijkt uit de verzamelde gegevens een duidelijk positieve relatie tussen de kwaliteit van het ingeleverde huiswerk én het behaalde cijfer. Hoe beter een leerling zijn huiswerk maakt, hoe hoger zijn cijfer.

Feedback

Dit verband tussen de kwaliteit van het gemaakte huiswerk en het cijfer (op de beide so's en de repetitie) was aanleiding voor een tweede studie waarin de leerlingen in de huiswerkcontroleconditie niet alleen hun huiswerk inleverden, maar het de volgende les nagekeken terugkregen. Eventuele fouten en vergissingen moesten verbeterd worden voor de volgende les.

Ook in dit onderzoek was er een duidelijke toename te constateren in het percentage leerlingen dat het huiswerk gemaakt had (van ruim 40 procent in week 1 tot bijna 90 procent in de laatste onderzoekswEEK). De verschillen in prestaties tussen leerlingen van wie het huiswerk gecontroleerd werd én leerlingen van wie het huiswerk niet gecontroleerd werd, zijn in figuur 2 weergegeven. In dit onderzoek blijkt huiswerkcontrole niet alleen een effect op korte termijn te hebben (so 1

Figuur 2. Een visuele weergave van de effecten van huiswerkcontrole met feedback (C: huiswerkcontrole; G: geen huiswerkcontrole)

en repetitie), maar ook een effect op langere termijn (so 2). Ook wordt duidelijk dat bij een aangekondigde overhoring (repetitie) het effect van huiswerkcontrole kleiner is dan bij een onaangekondigde overhoring (so 1 en so 2). Huiswerkcontrole en nagekeken teruggeven én herzien inleveren leidt niet alleen tot hogere prestaties op de korte termijn, maar ook tot hogere prestaties op de langere termijn.

Conclusie

We kunnen concluderen dat huiswerk, als het serieus gemaakt wordt, inderdaad een positief effect heeft op de prestaties van leerlingen. Een duwtje in de rug, door middel van huiswerkcontrole, heeft dan ook een positief effect op de prestaties van leerlingen. De intensieve variant van huiswerkcontrole, waarbij de leerlingen hun huiswerk nagekeken terugkrijgen en eventuele fouten voor de volgende les moeten herstellen, leidt ook op langere termijn tot betere prestaties. Echter, dan moet wel het huiswerk elke les gecontroleerd en becommentarieerd worden; een monnikenwerk dat uitermate arbeidsintensief is en hooguit (afwisselend per klas) een paar keer per jaar navolging zal vinden.

Er wordt wel gesuggereerd dat, net zoals in deze

studies, relatief weinig leerlingen hun huiswerk maken, omdat het huiswerk uitdagend noch motiverend is. Echter, huiswerk dient ook een doel van oefening en inslijping, hetgeen misschien niet erg uitdagend en motiverend is, maar wel bijzonder relevant en nuttig. ■

NOOT

*In de tweede studie, met feedback op het gemaakte huiswerk, betrof het een onverwacht so, terwijl in de eerste studie, zonder individuele feedback op het huiswerk, dit so vooraf aangekondigd is.

LITERATUUR

- Cooper, H., & Valentine, J. C. (2001). Using research to answer practical questions about homework. *Educational Psychologist*, 36(3), 143-153.
- Cooper, H. (1989). Synthesis of research on homework. *Educational Leadership*, 47(3), 85-91.
- Keith, Z. (1982). Time spent on homework and high school grades: A large-sample path analysis. *Journal of Educational Psychology*, 74(2), 248-253.
- Trautwein, U., & Köller, O. (2007). The homework-achievement relation reconsidered: Differentiating homework time, homework frequency, and homework effort. *Learning and Instruction*, 17, 372-388.

VOORBEELDEN VAN HUISWERK VOOR VERSCHILLENDE LESSEN

Grammatica (1)

Schrijf het werkwoordelijk gezegde, het onderwerp en het lijdend voorwerp van de volgende zinnen op.

1. De spechten hebben in onze appelboom een nest gemaakt.
2. Kom Annemiek maar om acht uur halen.
3. Geeft Julia veel geld aan kleding uit?
4. Op Valentijnsdag hebben veel verliefde mensen elkaar een kaartje gestuurd.

Grammatica (2)

Noteer de zelfstandige werkwoorden en de hulpwerkwoorden uit de volgende zinnen.

1. Shabnam is vier jaar geleden uit haar vaderland gevlucht.
2. In Nederland heeft zij al in veel verschillende plaatsen gewoond.
3. Zij mag waarschijnlijk niet in Nederland blijven wonen.
4. Op dit moment volgt zij een vwo-opleiding.
5. Misschien zal zij in Nederland haar diploma kunnen halen.
6. Hopelijk zal ze daarna aan een studie kunnen beginnen.

Spelling

Sommige van de verkleinwoorden hierna zijn niet goed gespeld. Schrijf de fout gespelde verkleinwoorden goed op.

1. barretje	4. koninkje	7. pyjamaatje
2. bikini'tje	5. logeetje	8. souveniertje
3. chocolaadje	6. pony'tje	9. taxietje

Taalschat

Zoek in een woordenboek de betekenis op van de volgende spreekwoorden of uitdrukkingen met het woord hart erin.

1. Waar het hart vol van is, loopt de mond van over.
2. Dat gaat me aan het hart.
3. Dat was een pak van mijn hart.
4. Het hart hoog dragen.
5. Met bloedend hart.

Huiswerkcontrole heeft op de korte termijn een duidelijk positief effect